

2010-08-16

Till Skolverkets diskussionsforum

Ang. ämnesplan i historia, version 3

Den senaste versionen av förslag till ämnesplan i Historia är i väsentliga delar väl utformad. Svårigheten att skriva kursplaner är välkänd och kanske allra mest i just Historia. Ändå tror vi att den aktuella versionen kan utgöra en god grund för en framgångsrik undervisning. Svårigheterna som skall överkommas är betydande eftersom gymnasieskolan även i framtiden kommer att ta emot elever med högst skiftande förkunskaper och där vi inte med säkerhet kan veta hur många lektioner som verkligen står till förfogande. Även om grundskolan är den enda obligatoriska medborgarutbildningen tror vi att det är klokt att inse att gymnasieskolan måste innehålla både en repetition och komplettering av grundskolans kurser. Därtill ska fördjupningar kunna ske. Detta gäller kursinnehåll som kretsar såväl kring det historiska förloppet som kring hur detta kan betraktas samt kring källkritik. Det gäller helt enkelt att gradvis komplettera den enskilda elevens historiska kunskaper, som självfallet inkluderar både faktakunskaper och förmågan att tolka och värdera.

Några preciseringar kring några rubriker i den föreslagna ämnesplanen:

Ämnets syfte: Som helhet alldeles utmärkt! Det ligger en viktig symbolisk betydelse i markeringen av historiemedvetande, historisk bildning och källkritik som vävs samman i texten. Termen historiemedvetande kan med fördel definieras, t.ex. som: *en insikt om att det förflutna präglar vår syn på nutiden och därmed uppfattningen om framtiden.* Vi anser också att det saknas en skrivning som inkluderar förmågan att förklara historisk utveckling utifrån rumsliga aspekter, alltså utifrån en geografisk dimension. Vi tycker inte man ska väja för begreppet kulturarv, även om vi vet att en del tror att det innebär att det svenska kulturarvet måste hyllas. Är begreppet kontroversiellt behöver det tas upp. Således anser vi att det är viktigt att eleverna kan tränas i att reflektera över *kulturarvets betydelse för vår identitets- och verklighetsuppfattning.* En ytterligare punkt bör därför tillkomma, nämligen:
"Genom undervisningen i ämnet historia ska eleverna ges förutsättningar att utveckla förmågan att
– reflektera över kulturarvets betydelse för vår identitets- och verklighetsuppfattning."

Centralt innehåll

Vi tycker att strukturen håller men önskar några förändringar. Kursplaneförslaget ger åtskilliga exempel på vad man kan läsa, men betydligt färre bindande moment. I t.ex. 1800-1900-talshistorien (kurs 1b) ges sju exempel vad som kan tas upp, men inte ens demokratisering, industrialisering och folkmord är mer än just exempel. Vi tror det är en fördel om fler bindande, icke förhandlingsbara, teman och moment kunde nämnas. På så vis framstår de återstående exemplen tydligare som just exempel.

Historia 1a:

Bra i stort! Vi önskar att *imperialism* och *världskrig* markeras mer distinkt. Just världskrigen med deras betydelse på alla områden är för många elever en viktig port in i historiens värld. Det bör vi inte försumma att ta vara på.

Historia 1a:2

Historielärarnas Förening

Kursplaneförslaget är bra i stort! Vi önskar att också det *nordiska samarbetet* omnämns. Imperialism och världskrig bör tas med om det inte skett i föregående kurs.

Historia 1b:

Kursplaneförslaget innehåller inga exempel på svensk historia, utom i kurs 1b, tiden efter 1945. Några lärare efterlyser fler svenska exempel. Vi önskar att *imperialism* och *världskrig* markeras mer distinkt. Det får inte uppstå möjlighet att tolka bort något sådant.

Historia 2:

Kursplaneförslaget

Historia 2, kultur:

Kursplaneförslaget

Historia 3:

Kursplaneförslaget

Historia 2a: Här nämns ett antal tematiska fördjupningar men utan någon synlig systematik. Vi tror inte alls på idén att under ”centralt innehåll” föreskriva att de tematiska fördjupningarna ska ”presenteras med hjälp av olika uttrycksmedel”. Ska man visa att man förstått källkritik genom en pantomim? Det måste vara lärarens sak att välja undervisningsmetod och redovisningsform. Bättre vore att markera att kursen ska innehålla fyra delar: en eller två delar med kompletterande studier och två eller tre fördjupningar. De kompletterande studierna kan gälla sådant som tidigare behandlats alltför ytligt eller inte alls. Fördjupningarna kan gälla lokalhistoria, svensk och nordisk historia i övrigt eller internationell historia. På det valda innehållet anläggs källkritiska resonemang och problematiken kring tolkningar.

Historia 2b: (som föreslås ersätta Kulturhistoria) Här nämns också ett antal tematiska fördjupningar och idén att de tematiska fördjupningarna ska ”presenteras med hjälp av olika uttrycksmedel”. Detta är verkligen lärarens sak att avgöra. Innehållet kan i denna kurs med fördel kretsa kring den kulturhistoriska utvecklingen, dels en epokbaserad översikt, dels två tema, kring några speciella fenomen. På det valda innehållet anläggs källkritiska resonemang och problematiken kring tolkningar. Punkten historiebruk inom kulturarvssektorn framstår som högst lämplig i denna kurs.

Historia 3: Ett problem med utkastförslaget är att det inte finns någon verklig skillnad mellan Historia 2 och Historia 3. Genom de av oss föreslagna förändringarna när det gäller tidigare kurser kan en tydlig skillnad markeras när eleven kommer till Historia 3. Denna kurs kan med fördel utgöras av *ett* stort valt arbete som ska genomföras av eleven med historisk metod. Det bör dock inte kretsa kring samma innehåll som de tema som valts inom Historia 2. Med en sådan uppläggnings blir det en tydlig progression mellan Historia 2 och 3.

Sammanfattande om kunskapskraven: Vi tror som tidigare att de föreslagna kunskapskraven blir närmast omöjliga att tolka på ett någorlunda likartat sätt. Därför föreslår vi i princip samma lösning som när det gäller grundskolans kursplan. Det betyder att innehållsbeskrivningarna bör göras mer distinkta och att kunskapskraven ska hänvisa till dem med helt korta beskrivningar av vilken typ av kunskaper och färdigheter eleven ska visa för att få respektive betyg och likartat för andra samhällsämnen, kanske ännu fler ämnen, t.ex. – betyg E: känna till det centrala innehållet och kunna ge exempel utifrån det;

Historielärarnas Förening

– betyg C: därutöver kunna redogöra för sammanhang och förklara utifrån det centrala innehållet;

– betyg A: därutöver fylligare kunna redogöra för sammanhang och ge mångsidiga förklaringar om orsak och verkan utifrån det centrala innehållet.

Med en sådan eller liknande uppläggning lyfter man fram det centrala innehållet och lärarna får ett begripligt system att utgå från, oavsett vilket ämne det gäller.

Historielärarnas Förening, styrelsens arbetsutskott

HLF Historielärarnas Förening

Love Almquists väg 12, 112 53 Stockholm, www.historielararna.se